

Výsledky prieskumu medzi advokátmi DRUHÁ VLNA COVID-19

Slovenská advokátska komora vytvorila pre advokátov dotazník, v ktorom ich požiadala o odpovede ohľadom aktuálnych opatrení, ich vplyvu na advokáciu, výkon ich praxe a pojednávania na súdoch. Advokáti boli oboznámení, že informácie, ktoré sú výstupom z tohto prieskumu použije SAK predovšetkým ako podklad na rokovanie predsedu SAK s ministerkou spravodlivosti SR a predsedami súdov o justícii počas núdzového stavu (19.10.2020).

Dotazník bol advokátom zaslaný 15.10.2020 v poobedňajších hodinách a bolo možné ho vyplňať do 18.10.2020. **Na dotazník k 18.10.2020 odpovedalo celkovo 1118 respondentov, čo tvorí viac ako 20 % z celkového počtu aktívnych advokátov v SR – aktuálne 5386.**

Dotazník obsahoval nasledovné otázky týkajúce sa oblasti justície (dotazník obsahoval aj otázky k iným témam, tie tu neuvádzame):

1. Sídlo advokátskej kancelárie mám v obvode krajského súdu
2. Z dôvodu núdzového stavu mi súdy odročujú termíny pojednávanií : všetky/väčšinu/menšiu/časť/žiadne/nemám takú agendu
3. Na pojednávanií som ochotný/á akceptovať prítomnosť: iba strán sporu a advokátov/aj svedkov a znalcov
4. Neprítomnosť predvolaného svedka/znalca som ochotný/á akceptovať (ak to povaha veci umožňuje) pri: karanténe nariadenej ÚVZ SR /podozrení na kontakt predvolaného s pozitívne testovanou osobou na COVID 19/kontakte predvolaného s osobou podozrivou, ale ešte neotestovanou na COVID 19
5. Chcem upozorniť MSSR a predsedov súdov na : (otvorená otázka)
6. Priestor na Vašu otázku : (otvorená otázka)

Výsledky prieskumu :

1. otázka - demografia

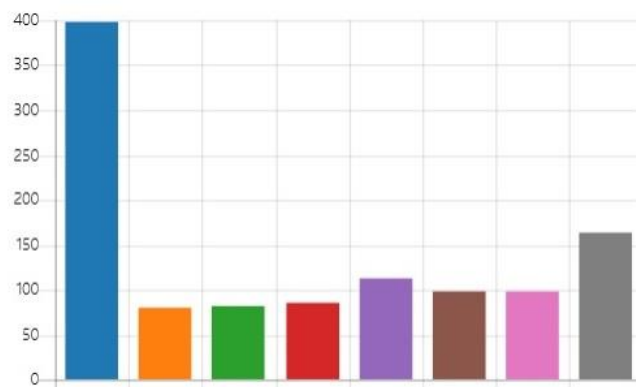
Z celkového počtu respondentov bolo cca 35 % advokátov z Bratislavy, 14,5 % z Košíc a ostatné kraje mali zastúpenie okolo 8%, čo približne korešponduje s celkovými počtami advokátov v jednotlivých krajoch.

Druhá vlna COVID19 - kolegiálny prieskum medzi advokátmi

1118 Odpovede 05:43 Priemerný čas dokončenia Aktívne Stav

1. Sídlo advokátskej kancelárie mám v obvode krajského súdu

Bratislava	399
Trnava	80
Trenčín	82
Nitra	85
Žilina	112
Banská Bystrica	98
Prešov	99
Košice	163

2. otázka - odročovanie pojednávanií

Pri otázke číslo 2 bolo zámerom dozvedieť sa, aké majú advokáti praktické skúsenosti s konaním/nekonaním plánovaných pojednávaní na súdoch.

Pýtali sme sa, či sú im pojednávania v jednotlivých právnych agendách odročované.

Hoci väčšina respondentov odpovedala, že nedochádza k častému odročovaniu, v otvorenej otázke sa množstvo advokátov vyjadrilo, že problém spočíva v tom, že v skutočnosti pojednávania dlhodobo nemajú vytýčené – sťažovali sa na dlhé obdobie bez vytýčenia, ako aj na „justičné prázdniny“ – viac v nasledujúcom texte pod otázkou číslo 8.

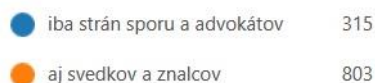
2. Z dôvodu núdzového stavu mi súdy odročujú termíny pojednávaní :

3. otázka – počet osôb na pojednávaní

V tretej otázke nás zaujímalo, ako vnímajú advokáti nutný počet osôb na pojednávaní. Predmetom otázky bolo, či sú skôr za to, aby sa na pojednávaní zúčastnili len strany a ich právni zástupcovia, alebo aj ďalšie osoby – svedkovia, znalci. Viac ako 70 percent respondentov sa vyjadrilo v prospech účasti ďalších osôb.

3. Na pojednávaní som ochotný/á akceptovať prítomnosť

4. otázka - akceptovateľné dôvody neprítomnosti svedka/znalca na pojednávaní (z pohľadu možnej nákazy COVID-19).

Ako dôvody akceptácie neprítomnosti boli uvedené tri možnosti,: 1) osoba má ÚVZ SR nariadenú karanténu, 2) je podozrenie na kontakt predvolaného s pozitívne testovanou osobou a 3) je potvrdený kontakt predvolaného s osobou, u ktorej je podozrenie na COVID-19, ale ešte nemá pozitívny výsledok testu na COVID- 19. Respondenti približne rovnakou mierou (1/3) označili každú z troch možností.

4. Neprítomnosť predvolaného svedka/znalca som ochotný/á akceptovať (ak to povaha veci umožňuje) pri

karantény nariadenej ÚVZ SR	707
podozrení na kontakt predvol...	656
kontakty predvolaného s osob...	630

K tejto téme sa respondenti vyjadrili aj v odpovediach v otvorenej otázke č.8:

- Z vlastnej skúsenosti: problém je aj so zabezpečovaním svedkov, ktorí za iných okolností nemajú problém prísť na pojednávanie, no v súčasnosti sa vyhýbajú akýmkoľvek podujatiam, kde je väčší počet osôb. Nehovoriac o tom, že je problém zabezpečiť svedkov z ČR, na ktorých sa nevzťahuje výnimka voľného pohybu na územie SR.
- Obavy z opodstatnenej neochoty svedkov dostaviť sa z dôvodu obáv zo šírenia c-19 a z dôvodu, že patria k najrizikovejším skupinám.

5. Piata otázka - otvorená - „Chcem upozorniť MSSR a predsedov súdov na“

Advokáti mali možnosť vyjadriť svoj názor, pripomienku, či otázku. Vybrané sú najčastejšie sa opakujúce relevantné odpovede k téme. Najviac početné boli vyjadrenia k nedodržiavaniu opatrení na súdoch, k nejednotnej praxi jednotlivých súdov/sudcov pri vytyčovaní/odročovaní pojednávaní. Advokáti využili aj možnosť vyjadriť svoj názor na to, či sa za tejto situácie majú konať pojednávania. Taktiež navrhujú viacero možných postupov .

Z odpovedí samotných, ale aj z ich rôznorodosti a často protirečenia môžeme vyvodiť záver práve to, že by bolo vhodné na súdoch nastaviť jednotné pravidlá a postupy vzhľadom na mimoriadnu situáciu v ktorej sa nachádzame.

nejednotné pravidlá na súdoch: Advokáti upozorňujú na **nejednotné dodržiavanie a vyžadovanie dodržiavania opatrení ÚVZ SR na jednotlivých súdoch, napríklad:**

- ... nejednotný postup súdov pri zisťovaní informácií ohľadom zdravotného stavu účastníkov konania, kontaktov a súvisiacich okolností, majúcich vplyv na zabezpečenie ochrany zdravia prítomných osôb - napr. na OS BA II sa vyplňuje tlačivo, s čím sme sa na inom súde nestretli, avšak aj to až pred pojednávacou miestnosťou.
- V minulosti súd neakceptoval ospravedlnenie obžalovaného kvôli covidu, aj keď MS SR vydalo usmernenie.

dodržiavanie opatrení ÚVZ SR na súdoch:

rúška:

- dodržiavanie povinnosti správneho (t.j. aj na nose) nosenia rúšok pracovníkov súdu a všetkých zúčastnených na pojednávaní ale aj na chodbe. Situácia, ak si niekto odmietne nasadiť rúško, by nemala byť riešená odročením pojednávania. Účastník alebo advokát odmietajúci nasadiť si rúško má byť z pojednávacej miestnosti vykázaný a má sa pojednávať a prípadne aj rozhodnúť v jeho neprítomnosti (ktorú si sám spôsobil svojím konaním).

- nosenie rúšok nie len "návštev", ale aj zamestnancov súdu (na chodbách sa zamestnanci súdu bežne pohybujú bez rúška)
- Nedodržiavanie opatrení (rúška) samotnými sudcami

rozostupy a veľkosť pojednávacích miestností:

- Najmä v prípade trestných vecí senátnych a osobitne väzobných je v pojednávacej miestnosti prítomných výrazne viac ako 6 osôb (3 členovia senátu, prokurátor, minimálne jeden obhajca, obžalovaný, minimálne 2 členovia eskorty, zapisovateľka, splnomocnený zástupca poškodeného, prípadne dôvernici (často až traja), k tomu treba pripočítať prítomnosť vypočúvanej osoby - svedka a/alebo znalca, prípadne aj odborného konzultanta súdu. Jedná sa o osoby z rôzneho prostredia, u ktorých nie je zrejmý okruh osôb, s ktorými sa prítomné osoby stretávajú, čo výrazne zvyšuje riziko nakazenia prítomných osôb
- Aby zabezpečili pre všetky sudy plexisklo pred stôl sudcu a zapisovateľky, aby sa neprekadali preukazy totožnosti do rúk sudcu, ale len priložili na plexisklo k nahliadnutiu / OS BA II tak robí/ aj aby si mohli zložiť na krátky čas rúško účastníci konania pred sudcom, aby mohol overiť ich totožnosť - v dostatočnej vzdialenosti podľa nariadení ÚVZ SR. Prípadne zabezpečiť plexisklo aj pred všetky priestory, kde sedia ostatní účastníci konania. Uvedené opatrenia nie sú finančne náročné a zabezpečia, aby sudy mohli ďalej fungovať.
- zachovávanie rozostupov, ako na pojednávaní, tak aj na chodbách pred pojednávaním, alebo aj nahliadaní do spisu
- vzhľadom na obmedzenie maximálneho počtu osôb nežijúcich v spoločnej domácnosti na 6 ľudí, nie je možné oddnes v niektorých prípadoch vykonať pojednávanie resp. nie je možné ho vykonať bez porušenia predmetného obmedzenia
- prihliadať na veľkosť pojednávacej miestnosti vzhľadom na počet účastníkov, aby bolo možné dodržať odstupy
- nedodržiavanie usmernenia, pokiaľ ide o počet osôb v pojednávacej miestnosti
- na nedodržanie 2m odstupu počas pojednávania, najmä trestných, krátke prestávky, atď.
- bezdôvodné zhromažďovanie účastníkov konania a iných osôb pred poje.miestnosťami
- Opakovane sa mi na súdoch stalo, že: a) v poj. miestnosti sa dodržiať rozostupy, ale chodba pred nimi je úzka a preplnená čakajúcimi účastníkmi, na pojednávanie, či vyhlásenie rozsudku b) v poj.miestnosti nie je možné dodržať rozostupy pri viacerých účastníkoch na jednej strane sporu (2 žalovaní+2 advokáti - 1 malý stôl, z ktorých každý je z inej časti SK).
- Malé priestory pojednávacích miestností, ktoré nie je možné riadne odvetrať. Niekedy nevyhovujú ani len pre 2 osoby v zmysle 15m²/1 osoba.

dezinfekcia priestorov:

- dôkladná dezinfekcia miestnosti a vetranie medzi pojednávania
- upozorňujem na neprimeranú dĺžku pojednávania bez prevetrania miestnosti
- nedostatočná dezinfekcia pojednávacích miestností po pojednávaniach (žiadna neexistuje)
- vyjadrujem počudovanie nad tým, že po skúsenostiach z jari 2020 sa teraz na jeseň medzi pojednávania už nedezinfikujú pojednávacie miestnosti medzi pojednávania, ani sa tak intenzívne nevetrá z dôvodu chladného počasia. Myslím si, že toto nie je správny postup, a že iba pravidelnou dezinfekciou (či už tekutými dezinfekčnými prostriedkami alebo ešte lepšie s UV - lampami) a intenzívnym vetraním vieme predísť ďalšiemu šíreniu vírusu.
- Aby sa pravidelne dezinfikovali miesta pre strany sporu a kľučky v budovách súdov.
- o každom pojednávaní by mal byť vytvorený časový priestor na to, aby sa dezinfikovala miestnosť, najmä dotykové plochy kľučky, stoly a stoličky strán sporu, riadne vyvetranie miestnosti. Vytyčovať pojednávania na súde tak, aby sa na chodbách pred pojednávacími miestnosťami nezdržiavali ľudia

v skupinkách, často s rúškami pod nosom. Dtto obdobne zabezpečiť aj vyšetrovacie miestnosti v UV TOS. Cez uvedené miestnosti prejde denne x ľudí.

opatrenia pri vstupe:

- Privítali by sme napr. dezinf. brány a brány na kontrolu teploty a správneho osadenia rúška. Terajšia situácia sa nezmení ani do niekoľkých mesiacov a ak máme vykonávať svoje povolanie bezpečne, bude to nevyhnutná investícia MS na zabezpečenie ochrany zdravia nie len účastníkov súdneho konania, ale aj zamestnancov súdov.
- dôsledné dodržiavanie odporúčaní ÚVZ SR = dezinfekcia rúk pri vstupe do budovy súdov (justičná stráž by mala dohliadať), dezinfekcia rúk v pojednávacej miestnosti (súd by mal vyzvať prítomných po vstupe),
- Pri vstupe do budovy súdu by mala byť osoba, ktorá dohliadne na to, aby bol aplikovaný dezinfekčný prostriedok
- Nesprávne meranie telesnej teploty pri vstupe do budov súdu. Pri prechode z vonkajšieho prostredia, kde je chladno je meranie teploty na čele osoby nepreukazné. Výrobné závody merajú telesnú teplotu po vyhrnutí rukáva na zápästí osoby, ktorá vstupuje do ich priestorov.
- Bolo by vhodné zabezpečiť na všetkých toaletách pre verejnosť mydlá a servítky na ruky. V prípade, že sa súd nachádza vo viacpodlažnej budove, bolo by vhodné, aby na každom poschodí bol k dispozícii prostriedok na dezinfekciu rúk.

minimalizovanie kontaktov:

- ak je potrebné rešpektovať nariadenia počas núdzového stavu za účelom minimalizovania kontaktov z našej strany, to isté by malo platiť aj zo strany na súdov resp. iných orgánov
- Riziko šírenia COVID 19 vzhľadom na skutočnosť, že nemáme informácie kto /sudca, advokát, účastník, svedok, znalec/ môže predstavovať riziko nákazy pre ostatných účastníkov. Opatrenia - rúško, meranie teploty, dezinfikovanie rúk v pojednávacej miestnosti nemožno považovať za dostatočné opatrenia. Už pred príchodom je riziko - kľučky, toalety, chodby, lavice v spojení s pohybom množstva osôb po celý deň.
- Aby sa v budovách súdov nachádzali iba osoby, ktoré čakajú na pojednávanie najviac 20 minút pred pojednávaním a bezodkladne opustili budovu súdu po pojednávaní.
- zvýšenú obozretnosť pri účastníkoch konania, ktorí cestujú aj v tomto čase do zahraničia (ČR/Nemecko/Holandsko) a späť, keďže mnohí sa vracajú a bezprostredne na to zúčastňujú súdnych pojednávaní aj po takomto návrate bez toho, aby bolo možné u nich bezpečne vylúčiť možnosť nákazy
- na nepreverovanie možného kontaktu prítomných s osobou podozrivou z nákazy
- Pojednávania sa vykonávajú aj s rizikovými osobami - vo vyššom veku ako aj s osobami, ktoré prídu zo zahraničia.
- RÚVZ nestíhajú nariaďovať oficiálne karanténu pre kontakt s pozitívne testovaným, neotestované osoby v kontakte s pozitívne testovaným čakajú na testovanie aj týždeň, RÚVZ oznamuje telefonicky - ostaňte v karanténe 10 dní. Som v tejto situácii aktuálne pre kontakt s podozrivou ešte neotestovanou osobou, v prípade, ak by som mala nariadené pojednávanie na budúci týždeň, nemám to ako súdu preukázať.

Elektronizácia – elektronický súdny spis a doručovanie do el. schránky:

- **Elektronický súdny spis:** V elektronických súdnych spisoch absentujú listiny, ktoré boli doručené len v listinnej forme, prípadne sa nahrávajú s veľkým časovým oneskorením a to aj niektoré rozhodnutia

krajských súdov. Zbytočne sú tým advokáti nútení nahliadať osobne do spisov, keď na súde by dokument mohli nahráť do el. spisu.

- Či a kedy plánuje ministerstvo rozšíriť povinnosť vedenia elektronických spisov aj v iných konaniach (napr. register C, Co)?
- prečo sudy dôsledne nevedú elektronický spis a tým znemožňujú advokátom sledovať priebeh konania bez nutnej osobnej účasti pri nazeraní do spisu spojenej s rizikom nákazy Covid 19
- Nemám otázku, ale zdvorilú požiadavku. Aj bez okolností súvisiacich s pandémiou, avšak v jej reflexii o to viac by som uvítala, ak by zákon o e-governmente platil rovnako pre sudy ako platí pre mňa ako advokátku. To znamená, je žiadúce, aby e-spis obsahoval všetky listiny, ktoré obsahuje jeho listinná podoba a aby súd komunikoval s advokátmi nie prostredníctvom Slovenskej pošty a.s., ale výlučne elektronicky. Obzvlášť je potrebné sústrediť sa na oblasť trestných konaní, kde je situácia veľmi nepriaznivá. Ďakujem.
- Vzhľadom na overené fungovanie elektronického doručovania dokumentov do elektronickej schránky advokáta, ak ju má aktivovanú, nie je možné doručovať elektronicky aj v trestných veciach, keďže je tento spôsob overený a odpadla by potreba návštevy pošty ako rizikového miesta
- Na nesprístupňovanie dokumentov v konaniach, v ktorých sa vedie povinne e spis. Často musíme opakovane žiadať o sprístupnenie, napriek schváleniu žiadosti dokumenty aj tak nie sú často sprístupnené. Osobitným problémom je fungovanie INFOCENTRA OS BA I. pre obchodný úsek - len dva dni v týždni...

Konanie súdnych pojednávanií – odročovať/neodročovať:

Názory advokátov sa v tejto časti rôznia, väčšina vyjadrení však smeruje skôr k tomu, aby sa za dodržaných opatrení a nastavených pravidiel pojednávania konali aspoň v neodkladných veciach

Neodročovať pojednávania:

- Osobne by som bola rada, keby sa pojednávania zbytočne neodročovali, t.j. nemyslím si, že je potrebné a vhodné momentálne zaviesť také opatrenia vo vzťahu k justícii aké boli na jar.
- Dúfam, že sa opäť nebudú odročovať rodinné veci!!!
- sudy neboli vyhodnotené ako ohniská nákazy. Podľa môjho názoru za dodržania bezpečnostných opatrení nie je dôvodné pojednávania odročovať, nakoľko vzhľadom na odstupy, počet ľudí v pojednávacej miestnosti je riziko nákazy takmer vylúčené.
- absolútne nedôvodné odročovanie pojednávanií, na ktorých sa plánujú zúčastniť len právni zástupcovia (4 osoby v miestnosti).
- stranám konania vznikajú škody ako následok odročovania
- aby sa neobmedzovali pojednávania, už aj tak dochádza k neúmerným prietahom v konaní
- Zbrzdzenie činnosti súdov, ktoré má za následok oddaľovanie meritórnych rozhodnutí znižuje podľa reakcií našich klientov ešte viac dôveru v justíciu (nedostupnosť súdu) a ďalšie zníženie očakávaní v možnosť riešenia sporných situácií súdnou cestou (tendencie k svojpomoci v negatívnom prejave, mimosúdne riešenia v pozitívnom prejave - v zriedkavých prípadoch).
- Odkladanie pojednávanií má za následok znefunkčnenie justície a vynucovanie spravodlivosti.
- Šírenie COVID-19 nie je dôvodom na odročovanie pojednávanií, resp. na ich nenariadenie. Nekonaním trpia strany konania, nakoľko sa im bráni realizácia ich práv (uplatňovanie ich práv. Zabezpečiť, že riziko prenosu ochorenia z dôvodu pojednávanií bude minimálne, resp. takmer nulové. Dokonca pri samotnom kontakte s pozitívne testovanou osobou (hoci takúto skutočnosť by som akceptoval ako dôvod ospravedlnenia na pojednávanií) nepovažujem danú osobu (ktorá bola v kontakte) ako "nebezpečnú" pri zachovaní opatrení (rúško, dezinfekcie, žiadna teplota). Samotný kontakt taktiež ešte neznamená, že došlo k prenosu nákazy, najmä, ak v súčasnosti platia rozšírené opatrenia (povinnosť nosiť rúško vždy aj v exteriéri).

- to aby sa pojednávania neodročovali a konalo sa bez prietáhov, rúška a dezinfekcia sú primerané opatrenia. V pojednávacej miestnosti sa šance nákazy sa blížia k nule
- covid tu bude ešte dlho a preto plošné odročovanie pojednávanií nie je správnym riešením

Odročovať, ale jednotným spôsobom (usmernenie):

- Postreh z pojednávacej miestnosti: sudy nedostali žiadne odporúčanie / usmernenie k pojednávaniam, pričom sudca bol v tomto týždni nútený prerušiť a odročiť väčšinu hlavných pojednávanií, a to z dôvodu neúčasti svedkov / obhajcov / obžalovaných stíhaných na slobode, a ktorých neúčast bolo ospravedlnená dôvodmi týkajúcimi sa pandémie. Sudca sa vyjadril, že podľa zákona by mali sudy počas núdzového stavu pojednávať len nevyhnutné veci, avšak očakáva stanovisko MSSR. Je otázne, či má zmysel konanie pojednávanií, kam sa dostaví len niekoľko účastníkov, vec sa vyvolá, a po vyvolaní sa konštatuje neprítomnosť osôb, bez ktorých nemožno pojednávať a ktoré sa ospravedlnili z dôvodu týkajúceho sa pandémie, čo sa v poslednom týždni opakovalo stalo.
- Nejednotnosť prístupu sudcov k odročovaniu/neodročovaniu na tom istom súde.
- Potrebné je zavedenie jednotného postupu pri odročovaní/konaní súdnych pojednávanií, keďže sa stáva, že každý súd či dokonca sudca sám posudzuje v rovnakom čase a za rovnakých podmienok dôvodnosť/nedôvodnosť odročenia z dôvodu COVID-19 odlišne, čo je neprípustné.
- Neskoré oznamovanie rušenia termínov pojednávanií
- Je potrebné zvážiť odporúčenie MS SR pre vytýčené pojednávania mimo okresu sídla advokátov a advokát sa musí do sídla súdu dostaviť o deň skôr a prespať v ubytovacom zariadení. Napríklad Námestovo, kde je vysoká zamorenosť a nie je zaručené, že personál ubytovacieho zariadenia je zdravý, neprišiel do kontaktu s pozitívne testovanou osobou, či je zaručená dostatočná dezinfekcia zariadenia, atď. Bez opatrenia ministerstva ale sudy nebudú tolerovať ospravedlnenia advokátov v takýchto prípadoch.
- nejednotnosť súdov
- Myslím si, že na istý čas by malo dôjsť k odročeniu pojednávanií okrem prípadov, keď si povaha veci (napr. trestné konania, konania vo veci starostlivosti súdu o maloletých) nevyhnutne vyžaduje účasť strán v pojednávacej sieni. A to aspoň do času, kedy dôjde uvoľňovaniu opatrení
- na nejednotu názorov sudcov na odročovanie pojednávanií
- je nutné stanoviť jednotný postup v prípade odročovania pojednávanií. Domnievam sa že v čase vyhlásenia núdzového stavu by mali byť pojednávania zrušené.
- skupinové trestne veci v sa nerušia a v pojednávačkách je nás plno
- mal by byť jednotný postup súdov, nakoľko mám skúsenosť s rozdielnym prístupom

Pojednávania zrušiť:

- Domnievam sa, že v čase vyhlásenia núdzového stavu by mali byť pojednávania zrušené.
- stojí za úvahu dať generálne odporúčanie na nepojednávania, niečo podobné ako na jar pri 1. vlne, pričom v počte nakazených bola 1. vlna o dosť slabšia
- Počas núdzového stavu by sa nemali konať žiadne súdne pojednávania, mala by fungovať iba podateľňa a infocentrum.
- Na vážnosť danej situácie a prehodnotenie vykonávania termínou pojednávania v tomto čase (odročenie/zrušenie termínov pojednávanií aspoň na 2 mesiace).
- zvážiť dočasne krátkodobé obmedzenie pojednávanií s ohľadom na akt. rýchlosť šírenia C-19

Pojednávania len v prípadoch, ktoré neznesú odklad:

- nie všetky rodinné veci vyžadujú neodkladné konanie. Neodkladné konanie zo strany súdu vyžadujú tzv. rodičovské únosy (Haagsky dohovor). Pri rozvodoch alebo konaniach v iných veciach maloletých

sa dá situácia zastabilizovať dočasne aj vydaním neodkladného opatrenia vo veci. Advokáti praktizujúci rodinné právo sú tak vystavení pojednávaniam ako za normálneho režimu, pričom práve v rodinnom práve je prítomné väčšie množstvo osôb v miestnosti - strany a ich právny zástupcovia - potreba výsluchu účastníkov, kolízny opatrovník, niekedy aj tlmočník, sudca a zapisovateľ. Pojednávacie miestnosti sú často rozlohou malé.

- Neprihliadajú na to, že by mali vykonávať pojednávania len keď nezniesú odklad.
- ust. § 3 ods.1 písm. a) zákona NR SR č.62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, ktoré ukladá taxatívnu povinnosť (a nie fakultatívnu možnosť) súdu nevykonať pojednávanie, ak to nie je v nevyhnutnom rozsahu. Aj keď chýba v tomto zákone vysvetlenie pojmu v nevyhnutnom rozsahu je možné pod neho z logiky veci subsumovať väzobné a trestné veci, starostlivosť o maloletých a veci kt. nezniesú odklad. Súdny napriek tomu (väčšina z nich) toto ignorujú a pojednávajú vo veciach, ktoré zniesú odklad (napr. 1 poj.v civilnej veci) neodročujú s odôvodnením, že všetci budú mať rúška a bude dezinfekcia rúk príp. že regionálny ÚVZ pojednávania na danom súde nezakázal. Ak je SR právny štát, tak by súdy mali rešpektovať právne predpisy a právny poriadok vrátane ústavných práv akými sú napr. právo na ochranu zdravia (čl.40 Ústavy SR) a nie stavať sa do pozície epidemiológa či hygienika v otázke možnosti nákazy na pojednávaní s rúškom, keď ani WHO nie je jednotné v otázke účinnosti rúšok.
- potrebu uprednostniť ochranu zdravia pracovníkov v justícii / advokátov, prichádzajúcich do styku s veľkým počtom osôb, a to aj za cenu obmedzenia činnosti súdov len na skutočne neodkladné úkony (s ohľadom na verejnosť pojednávania) počas trvania núdz.stavu- pandémie
- možné porušenie ústavného práva na verejné prejednanie veci, ak sa počas núdzového stavu pojednávajú veci, ktoré nespĺňajú podmienku "v nevyhnutnom rozsahu", teda ak "normálne" bežia pojednávania, avšak s vylúčením verejnosti. Viacero kolegov a kolegýň zastáva tento názor, aby sa z tohto dôvodu pojednávali počas núdzového stavu LEN veci "v nevyhnutnom rozsahu", ktoré nezniesú odklad, napr. trestné/väzobné/príp. neodkladné rodinné veci a ostatné pojednávania, aby sa presunuli po skončení núdzového stavu. Ak sa pojednáva nad "nevyhnutný rozsah"§3 ods. 1 písm. a) z.c.62/2020 Z. z., mohlo by dôjsť k porušeniu práva na verejné prejednanie veci, lebo ak by sa pojednávali len veci "v nevyhnutnom rozsahu", ostatné by sa presunuli na čas, keď bude možnosť pojednávať verejne, k porušeniu práva na verejné prejednanie veci by tak nedošlo.
- To, že ak konanie trvá dlhšiu dobu, odročenie na 1-2-3 mesiace neznamená prietahy a žiadam zvážiť pojednávania len v neodkladných trestných veciach! Všetko ostatne odklad znesie....
- zvážiť obmedzenie pojednávania a ich konanie v trestných veciach výhradne len v otázkach väzobných, kým v civilných iba v tých, ktoré nezniesú odklad - osobitne vo veciach rodinných - a teda týkajúcich sa maloletých.
- Taktiež si myslím, že ak do 25.10.2020 nepríde k razantnému zlepšeniu situácie, malo by sa na súdoch pristúpiť k rovnakému núdzovému režimu, ako tomu bolo na jar 2020, a vybavovať by sa mali iba väzobné veci, neodkladné opatrenia a veci starostlivosti súdu o maloletých.
- Podľa môjho názoru sudcovia doslova nevedia ako pristupovať k aktuálnej situácii a bez ohľadu na povahu veci pojednávajú ďalej. Do dnešného dňa nebolo odročené žiadne pojednávanie z titulu vyhláseného núdzového stavu. Dokonca sa vyskytol prípad, že súd vydaného uznesenia, že na ďalšie prípadné žiadosti o odročenie pojednávania z dôvodu zlého zdravotného stavu žalovanej nebude prihliadať. Mám za to, že v tejto pandemickej situácii je to neprípustné. Pojednávať by sa mali len konania, ktoré nezniesú odklad. Poukazujem na nedostatočnú ochranu právnych zástupcov-advokátov, ktorí sedia pri svojich klientoch počas pojednávania často niekoľko hodín. Rovnako aj svedkovia či znalci sa nachádzajú pri svojom výsluchu pomerne blízko. Je len otázkou času kedy budú advokáti nakazení.

Zbytočné odročovanie

- sudy odročujú aj pojednávania, pri ktorých nedochádza k predvolaniu svedkov alebo kde je predpoklad, že na pojednávaní nebude viac ako 6 ľudí (sudca, zapisovateľ, zástupcovia strán cca 4-6 osôb)
- Skutočnosť, že možnosť odročiť pojednávanie len z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie, resp. že sa za mimoriadnej situácie (nehovorím o núdzovom stave) konajú pojednávania len v "nevyhnutnom rozsahu", čo umožňuje zákon č. 62/2020 sa dá krásne zneužiť. Sudy to aj urobili a nie je jasné, prečo nejaké pojednávanie nebolo nevyhnutné, ak neboli žiadne konkrétne podozrenia/vedomosť o karanténe, či pozitívnom teste účastníkov konania. Treba si dať pozor, ako sa to bude vykladať na ESLP, ak z toho dôvodu vzniknú prietahy. Ideálne by bolo upraviť § 3 zákona č. 62/2020. Treba si uvedomiť, že v prípade konkrétneho ohrozenia zdravia či živote je možné odročiť pojednávania aj za využitia všeobecných ustanovení CSP. Všeobecné výnimky nie sú správne.
- Právo na rýchly a spravodlivý proces, odročovanie pojednávania len z dôvodu tvrdeného COVID je toho prekážkou
- Môj osobný názor je, že ide o zbytočné odročovanie väčšiny súdnych konaní, s tým, že mi asistentka sudcu/sudkyne zavola deň pred pojednávaním, že dotýčny/á sa bojí a preto odročujeme. Toto nepovažujem za korektné jednanie zo strany niektorých sudcov.

Zneužívanie opatrení

- zneužívanie podozrenia z ohrozenia covid - 19 pri neúčasti na pojednávaní.
- Zneužívanie pandemického ochorenia COVID 19 stranami sporu na obštrukcie v konaní
- Skutočnosť, že nateraz postačuje obyčajné ospravedlnenie s obyčajným vyhlásením, že je osoba v karanténe a žiadnym spôsobom sa to nepreveruje a sudy akceptujú takéto strohé ospravedlnenia bez dôkazov. Je možné, že sa tento dôvod používa ako "čarovné zaklínadlo" na ospravedlnenie znalcov, svedkov, strán v konaní...
- zneužívanie opatrení počas núdzového stavu na jar 2020, kedy boli odročované pojednávania podľa môjho názoru zbytočne, a uvedené zneužívali dlžníci/povinní na úkor oprávnených, rovnako to robia aj v upomínacom a exekučnom konaní, resp. tzv. dočasnou ochranou (stále). Dokonca niektorí advokáti sa ospravedlnili z pojednávania z dôvodu strachu pred COVID19 a na iné v rovnaký deň išli (účelovo zneužívali situáciu), t.j. sudy ich mali ospravedlniť len vtedy, ak by zistili, že v danom dni/období nepojednávali na žiadnom súde, príp. neospravedlniť.
- Opakovane sa na COVID-19 vyhovárajú žalovaní a žiadajú pojednávania odročiť.
- Časté skrývanie sa za Covid pre nečinnosť súdu!
- Aby sa nezneužívala aktuálna situácia na odročovanie pojednávania (najmä komplikovanejších a reštančných vecí), keď koronakríza slúži ako zásterka pre neochotu rozhodnúť skutkovo a právne komplikovanejšie kauzy.
- Odročovanie pojednávania, na základe žiadosti strany, ktorá žiadosť dôvodí všeobecne COVIDom a núdzovým stavom. Takéto návrhy na odročenie by nemali byť akceptované.
- Viac krát sa mi stalo, že protistrana zneužívala situáciu ohľadom covid a žiadala odročiť pojednávanie, ale bez riadneho dôkazu o tom, že by bola nakazená.

Dištančné pojednávanie:

- Možnosť prietahov v konaní. Pri súčasných možnostiach zabezpečiť dištančné vzdelávanie a rôzne iné konania, si myslím, že bolo možné určité pojednávania vykonať dištančne po určitých technických úpravách, ktoré nemusia v prvom rade znamenať vysoké náklady. Zároveň by to bolo vysoko hospodárne.

Využívanie možnosti rozhodnúť bez pojednávania:

- čo najväčšie extenzívne využívanie možnosti rozhodnúť vec bez nariadenia pojednávania tam, kde to procesné predpisy umožňujú, moja skúsenosť je taká, že aj v úplne jasných nesporných veciach súdy zbytočne alibisticky nariaďujú pojednávanie aj keď je daný priestor na rozhodnutie bez nariadenia pojednávania a navyše tak spolu s reálnou covidovou situáciou zbytočne predlžujú konanie.

Nevytyčovanie pojednávanií / Dlhá čakacia doba na vytýčenie pojednávanií /prieťahy

- Nie je ani tak problém rušenie termínov pojednávanií, ale ich nevytyčovanie ešte od 1. vlny, cez "justičné prázdniny" (ktoré teda oficiálne neexistujú), až doteraz kedy je tu 2. vlna.
- skutočnosť, že Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Bratislava III, Okresný súd Bratislava V v mojich siedmich obchodných sporových konaniach, kde sa nekonalo ešte ani jedno pojednávanie, nevytýčil skoro dva kalendárne roky žiadne pojednávanie vo veci !!!
- skutočnosť, že bez ohľadu na ohrozenie ochorením COVID-19 sa vo viacerých veciach nenariaďujú pojednávania, hoci tomu žiadne známe prekážky nebránili
- Od marca 2020 odkedy COVID prepukol sú spomalené súdy, nevytyčujú pojednávania, máme podané návrhy skutočne sa s nimi nič nedeje, niektoré aj od roka 2019 podané na súde prípadne ešte skôr, ani príписы ani výzvy na vyjadrenia neprichádzajú zo súdov.
- skutočnosť, že OS BA I, OS BA III, OS BA V v mojich siedmich obchodných sporových konaniach, kde sa nekonalo ešte ani jedno pojednávanie, nevytýčil skoro dva roky žiadne pojednávanie vo veci !!!
- dlhá čakacia doba na aj prvý termín pojednávania vo veciach rodiny (rozvod maloleté deti výživné) v priemere 8 mesiacov
- veľmi dlhé lehoty rozhodovania registrových súdov, najmä Obchodný register vedený OS BA I
- oneskorene postúpenie opravného prostriedku sudu vyššej inštancie (6-10 mesiacov!)
- Činnosť súdov v jednotlivých konaniach je neuveriteľne pomalá. V niektorých konaniach nebolo ani po 2 rokoch nariadené pojednávanie. V aj preposlanie vyjadrenia protistrane trvá viac ako pol roka.
- Výrazné prieťahy v civilných a opatrovaných konaniach zo strany súdov, t.j. agenda súdnych oddelení "C" a "P", pričom konania o maloletých by mali byť vybavované urýchlene, avšak realita je taká, že prvé pojednávanie na súde prvej inštancie je vo veľa prípadoch vytýčené po 12 až 14 mesiacoch od riadne podaného návrhu na súd. Prvé pojednávanie v civilnom sporovom konaní je sudcom vytýčené aj po 2 rokoch od riadne podanej žaloby.
- Začalo sa pojednávať až v septembri aj to len "nenáročné" veci. Nepojednáva sa plynulo. Ani odvolací súd nerozhoduje.
- dlhé trvanie súdnych konaní v rodinných veciach - hlavne veci týkajúce sa mal. detí, keď je jedna zo strán sporu občan iného štátu, ale má PZ zo Slovenska.
- Prieťahy v konaní na úseku obchodného registra
- Neprimerane dlhé lehoty vybavovania vecí na OR.
- nedodržiavanie termínov - obchodný register a pomalé elektronické doručovanie podaní protistrán, ktoré nesúvisí s ep. situáciou, dlhodobé, taktiež nesúvisiace s ep. situáciou rozhodovanie o trovách
- neprimerané prieťahy v konaniach na Okresnom súde Bratislava I
- prieťahy v konaní, 9 z 10 konaní sú v priemere postihnuté zbytočnými prieťahmi.
- Nečinnosť súdov, napriek otázkam ohľadne stavu konania, prichádzajú klasicky odpovede "spis je u sudkyne" ... najmä OS BA I.
- Nálezy Ústavného soudu SR ze dne 8. 9. 2020 č.j. III. ÚS 255/2020-25 (Ernest Pálinkáš) a č.j. IV. ÚS 301/2020-35 (Josef Bezděk), které poukazují na netolerovatelnou tristní situaci slovenské justice, pokud jde o délku některých soudních řízení. Ústavní soud SR důrazně odmítl výmluvy na "objektivní důvody", které měly průtahy způsobovat.
- dĺžka súdneho konania (až na výnimky a bohužiaľ aj vo veciach, kde sú sporové strany aktívne

Spočívanie lehôt:

- Rada by som dala do pozornosti stav, ktorý tu bol v rámci prijatých opatrení v justícii s účinnosťou od 27.3.2020, t. j. spočívanie lehôt a vykonávanie len nevyhnutných pojednávaní najmä vo väzobných veciach. Osobne som za jeho obnovenie, nakoľko tento stav znižoval dočasne potrebu výkonu advokácie, keď ho obmedzoval na mieru nevyhnutného osobného poskytovania právnych služieb a osobnej účasti nás advokátov len na nevyhnutných pojednávaniach, čím sa do značnej miery eliminoval fyzický kontakt s klientmi a účastníkmi konania. V dôsledku takejto právnej úpravy nedošlo k žiadnej nenapraviteľnej ujme na právach a právom chránených záujmoch našich klientov, tento stav bol z ich strane plne tolerovaný a kvitovaný, nakoľko aj na ich strane sa znížilo riziko vlastného ohrozenia možnou nákazou, rovnako tak ich blízkych. Pričom do pozornosti dávam tú najpodstatnejšiu skutočnosť, že počet pozitívne testovaných v rozhodnom období prvej vlny pandémie COVID 19 sa v priemere pohyboval okolo 20-30 denne, dnes je to pomaly stonásobne viac !!! Prijatie obdobného opatrenia osobne považujem za nevyhnutnosť.
- aby sa aj v II. vlne pandémie uvažovalo o predĺžení niektorých lehôt v právnom poriadku pri uplatňovaní práv fyzických a právnických osôb

Ďalšie postrehy k téme:

Ochrana starších/chorých

- Skutočnosť, že súdy vytyčujú pojednávania v tejto dobe aj vo veciach, kde účastníkom konania, resp. predvolaným svedkom, je osoba staršia ako 65 rokov. Na pojednávaniach je vždy viacero osôb, trvajú dlhšie ako 15 minút a väčšina pojednávacích miestností je menších rozmerov, preto existuje riziko nákazy ochorením Covid-19 aj v prípade ak prítomné osoby nejavia príznaky tohto ochorenia.

10 dňové lehoty na vyjadrenie

- Objektívne komplikácie pri komunikácii s klientami/svedkami/znalcami atď. (ne)pracujúcimi z domu. Bolo by vhodné, aby súdy v tejto situácii neukladali 10 dňové lehoty na vyjadrenie.
- Súdy od nás požadujú, aby sme sa vyjadrovali v jednotlivých veciach v extrémne krátkych lehotách, spravidla do 10 dní, klienti sa domáhajú okamžitého poskytnutia služby, ak máme ale väčšinu zamestnancov na OČR, máme problém tieto požiadavky plniť.
- Krátkosť sudcovských lehôt. Je možné, že niekto z advokátskej kancelárie bol v kontakte s niekým potenciálne pozitívnym (exponovaný predpoklad) a pokiaľ dôjde k reťazeniu až k vašej osobe, trvá to aj 10 dní, počas ktorých ako zodpovedná osoba minimalizujete svoje kontakty, ale lehoty vám plynú, pričom nejde o ospravedlniteľný dôvod.

Ospravedlnenie advokáta:

- Potrebu ospravedlniť neprítomnosť advokáta a odročiť pojednávanie ak advokát má dieťa do 12 rokov veku a škola/škôlka je zatvorená
- Súd už 2 krát po akceptovaní mojej žiadosti o odročenie práve z dôvodu, že som bol označený klientom, ktorý je pozitívny, že bol so mnou v priamom kontakte. Súd žiadal dodatočne predložiť test na covid19....cena 70,- €. Už som ho tak musel podstúpiť dvakrát inak mi hrozila poriadková pokuta.
- Možnosť ospravedlnenia sa z vytýčeného pojednávania v prípade zistenia príznakov /podozrenia/ na COVID 19 v prípade neotestovania. Predĺženie sudcovskej lehoty v prípade karanténneho stavu u mňa, resp. klienta, ak sa nebudem môcť kontaktovať, ak si to situácia /stav/ konania bude vyžadovať.
- že súdy momentálne neakceptujú žiadosti o odročenie len z dôvodu núdzového stavu, je potrebné umožniť odročenie len z dôvodu záujmu advokáta o ochranu svojho zdravia

finančná pomoc, odškodnenie a náhrada strát advokátom:

- Nezvažuje SAK navrhnúť kompetentným nejakú formu finančnej pomoci pre advokátov ? V súvislosti s krízou spôsobenou pandémiou evidujem celkový pokles o právne služby. Príjmy sa znížili, náklady ostávajú. Pomohlo by aj zníženie alebo celkové odpustenie poplatkov do komory aspoň za tento rok.
- Ako odškodní štát advokáta, ktorý pri výkone svojho povolania ochorel na COVID 19 ?
- Akú pomoc poskytne SAK svojim členom, advokátom, ktorí majú existenčné problémy (rozumej majú pokles príjmov viac ako 80 % resp. žiadny príjem) pretože nemajú klientov?
- Či sa uvažuje s odškodnením advokátov v súvislosti s výkonom ich činnosti, ak počas nej dôjde k nákaze pri plnení záväzku štátu zabezpečiť právo na obhajobu a právo na spravodlivý súdny proces, ktoré sú realizované prítomnosťou advokáta v konaní.
- Ako by mohli byť advokátom nahradené straty na zárobku pri odročených veciach práve z dôvodu núdzového stavu? Príp. nejaký systém odškodnenia najmä pre začínajúcich advokátov...Mám na mysli, ak sa toho nakopí a zrazu nastane značná strata na zárobku, no platiť odvody, nájom kancelárie a pod. aj naďalej treba. Podľa môjho názoru je to problém. Ako odškodní štát advokáta, ktorý pri výkone svojho povolania ochorel na COVID 19 ?

Iné na MSSR:

- Vzhľadom na zvyšujúce sa riziko nákazy a potrebu osobného výkonu advokácie by som uvítal, aby advokáti z dôvodu potreby osobného stretávania sa s ľuďmi mali možnosť absolvovať 2x mesačne PCR test preplácaný zo strany štátu, aby mohli klientom, súdom, políciou a iným úradným osobám garantovať bezpečnosť kontaktu s nimi.
- V zmysle aktuálnej právnej úpravy pracovná kolízia advokáta nie je dôvod na odročenie pojednávania. Avšak klient si vyberá zastupovanie konkrétnym advokátom práve preto, že chce využiť jeho služby na súde a nie služby iného advokáta. V súčasnej situácii, keď súdy odročujú, presúvajú pojednávania pre C-19 vo veľkom rozsahu sa stáva a bude stávať oveľa častejšie, že pre nával vecí z týchto dôvodov vytýčia viacerí sudcovia tomu istému advokátovi viac pojednávaní časovo kolidujúcich. Nezvažuje MS SR zriadenie registra, kde by si mohli advokáti dobrovoľne nahlasovať vytýčené pojednávania a tento register by bol dostupný pre všetkých sudcov, ktorí by v prípade, že tam advokát má už nahlásené pojednávanie mu nevytyčovali iné časovo kolidujúce pojednávanie. Z mojej aplikačnej praxe, by to veľmi by to uľahčilo a zrýchlilo prácu aj súdom a najmä advokátom.
- Bola by možnosť pre advokátov overovať podpisy, mať možnosť lustrácie povinného ako exekútor, a Obchodný register fungujúci efektívne?
- Požiadajte prosím pani ministerku, aby predsedovi vlády SR a ústrednému krízovému štábu predniesla bezodkladnú požiadavku na plošné testovanie občanov SR, tak ako to začínajú robiť v ČR desaťtisíce dobrovoľníkov, študentov medicíny, pretože len nové antigénové testy to nevyriešia. Proste ak nezachytíme prenášačov vírusu tých bezpríznakových tak celá justícia bude v neustálom ohrození a proste nebude fungovať.
- bolo by vhodné riešiť otázku činnosti advokátov, už počas 1. vlny sme boli v zmysle stanoviska MSSR povinní poskytovať právne služby a boli sme vystavení vyššiemu riziku než iné povolania, potreba riešenia postavenia advokátok, ktoré sa starajú o maloleté deti, v čase uzatvorenia škôl, škôlok a jasí dochádza k nemožnosti výkonu povolania, navyše súdy sa k týmto okolnostiam stavajú dosť rozdielne. Umožniť nástup detí advokátok do zariadení pre deti tak, ako je to pre ľudí z prvej línie
- Prečo sa reformy justície týkajú znova najmä oblastí ktoré fungujú?
- Ako hodlá MS SR a predsedovia súdov zabezpečiť rýchlosť súdnych konaní, keďže v súčasnej dobe aj relatívne jednoduché veci trvajú viac ako 2 roky? Ťažko možno považovať situáciu, kedy je vyjadrenie žalovaného k žalobe doručené žalobcovi až 6 mesiacov po jeho podaní žalovaným, za akceptovateľnú.
- Pripravuje sa obdobný zákon ako zákon č. 62/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii aj pre druhú vlnu COVID-19?